

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 148g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (2) lit. c) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(documentele anexate la cererea introductivă a creditorului)

CHIȘINĂU
23 decembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 19 septembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 decembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (2) lit. c) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Mihail Gherbovei și dl Octavian Bivol, în interesele S.R.L. „Monzo”, în dosarul nr. 2i-691/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Gheorghe Mîtu de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Creditorul S.R.L. „Cariba-Argo” a formulat o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul S.R.L. „Monzo”.

4. În cadrul ședinței de judecată, reprezentanții debitorului au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (2) lit. c) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

5. Prin Încheierea din 13 septembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 20

Conținutul cererii introductive a creditorului. Documentele anexate

„(1) În cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice:

a) denumirea/numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin extrasul din registrul public corespunzător;

b) valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente;

c) temeiul creanțelor și termenul executării lor;

d) mențiuni despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;

e) propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;

f) alte date, considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.

(2) La cererea introductivă a creditorului se anexează:

a) documentele ce adeveresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, scadența obligațiilor, temeiul intentării procesului de insolvență potrivit art.10, alte documente care justifică cererea creditorului;

b) dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor;

c) dovada notificării Serviciului Fiscal de Stat despre intenția de a depune cerere introductivă, cu excepția cazului în care cererea introductivă a fost depusă de către Serviciul Fiscal de Stat.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării privind excepția de neconstituționalitate

8. Autorii menționează că norma contestată, în redactarea anterioară Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, stabilea că la cererea introductivă creditorul trebuie să anexeze copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment. În redacția actuală, norma contestată nu obligă creditorii să prezinte un document executoriu la depunerea cererii introductive și, prin acest fapt, face posibilă intentarea procesului de insolvabilitate față de debitori în lipsa unei obligații scadente.

9. Autorii notează că norma contestată nu instituie suficiente garanții, care ar permite debitorului să se apere împotriva eventualelor abuzuri. De asemenea, norma în discuție nu asigură un echilibru corect între interesele debitorului și ale creditorilor. În opinia autorilor, prevederile contestate contravin articolelor 20, 26, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie articolul 20 alin. (2) lit. c) din Legea insolvabilității. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză privind intentarea procesului de insolvabilitate. Astfel, Curtea admite că instanța va aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

14. Autorii sesizării invocă faptul că norma contestată încalcă articolele 20 [accesul liber la justiție], 26 [dreptul la apărare], 46 alin. (1) și alin. (5) [dreptul la proprietate privată și protecția acesteia] și 54 [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] din Constituție.

15. Curtea reiterează că articolul 54 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie

să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea DCC nr. 107 din 21 iulie 2022, § 23).

16. Cu referire la incidența articolului 20 în coroborare cu articolul 26 din Constituție, Curtea menționează că norma contestată, în redactarea anterioară Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, stabilea că la cererea introductivă creditorul trebuie să anexeze copia hotărârii irevocabile a instanței de judecată sau copia hotărârii arbitrale irevocabile, ori copia hotărârii judecătorești irevocabile privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment. În redactarea actuală, norma contestată nu obligă creditorii să prezinte un document executoriu la depunerea cererii introductive, ci stabilește că creditorii trebuie să anexeze dovada notificării Serviciului Fiscal de Stat despre intenția de a depune o cerere introductivă, cu excepția cazului în care cererea introductivă a fost depusă de către Serviciul Fiscal de Stat.

17. În acest context, Curtea constată că, prin Legea nr. 141 din 16 iulie 2020, legislatorul a exclus condiția prezentării de către creditor a unei hotărâri judecătorești irevocabile care confirmă creanța față de debitor la depunerea cererii introductive. Modificarea normei contestate a fost justificată¹ prin faptul că pentru intentarea procesului de insolabilitate este suficient ca creditorul să facă dovada existenței motivelor de intentare a procesului de insolabilitate a debitorului, fără a fi necesar să prezinte hotărâri judecătorești irevocabile care-i confirmă creanța.

18. Curtea constată că deși norma contestată nu condiționează intentarea procesului de insolabilitate de existența unei hotărâri judecătorești irevocabile care confirmă creanța față de debitor, legislatorul a prevăzut garanții pentru debitor în vederea prevenirii cererilor abuzive din partea creditorilor.

19. Astfel, Curtea constată că Legea insolabilității obligă creditorul să notifice în prealabil debitorul despre intenția sa de a formula o cerere introductivă (articolul 19 din Lege). De asemenea, creditorul poate solicita intentarea procesului de insolabilitate, dată fiind incapacitatea de plată a debitorului, doar dacă debitorul este în întârziere de plată mai mult de 60 de zile (articolul 2 din Lege).

20. Mai mult, după admiterea cererii introductive spre examinare, instanța de insolabilitate va expedia debitorului o copie a cererii pentru ca debitorul să formuleze o referință. La această etapă, legea prevede posibilitatea debitorului să răstoarne prezumția incapacității de plată invocată de creditor. Debitorul poate prezenta probe în acest sens, care să confirme executarea obligațiilor pecuniare sau că există o acțiune civilă în legătură cu această obligație, intentată până la depunerea cererii introductive, ori că obligația poate fi stinsă prin compensare sau prin orice altă probă considerată pertinentă de către debitor (articolul 28 din Lege).

21. De asemenea, Curtea observă că Legea insolabilității permite debitorului să solicite despăgubiri de la creditorul care a solicitat intentarea procesului de insolabilitate în mod intenționat, fără existența unui temei de insolabilitate (articolul 33 din Lege).

22. Curtea observă că norma contestată conține suficiente garanții pentru debitor care îi permit să se apere împotriva eventualelor abuzuri din partea creditorilor. Pe de altă parte, norma contestată asigură creditorilor posibilitatea să

¹ <https://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=1704ab75-18bb-4e55-9628-3fdeb609985c>

solicite intentarea procedurii de insolabilitate în cazul existenței temeiurilor de intentare a acestei proceduri, fiind respectat echilibrul dintre interesele participanților la procedura de insolabilitate. Prin urmare, Curtea nu reține incidența articolelor 20 și 26 din Constituție prin prisma argumentelor autorilor.

23. Cu referire la incidența articolului 46 din Constituție, autorii nu au oferit argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu normele constituționale. Curtea reține că simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 46 din 1 aprilie 2021, § 16; DCC nr. 65 din 13 mai 2021, § 17).

24. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (2) lit. c) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Mihail Gherbovei și dl Octavian Bivol, în interesele S.R.L. „Monzo”, în dosarul nr. 2i-691/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 23 decembrie 2022

DCC nr. 188

Dosarul nr. 148g/2022